

De heer David van Weel
Minister van Justitie
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag

Betreft: detentie vrouwelijke Syriëgangers op terroristenafdeling Zwolle

11 juli 2024

Geachte heer Van Weel,

Hierbij wil ik uw aandacht vragen voor de behandeling van de uit Syrië teruggehaalde Nederlandse vrouwen op de terroristenafdeling (TA) van de PI Zwolle. Als voorzitter van het *Platform Kinderen terug uit het Kalifaat* zet ik mij al enige jaren in voor de belangen van de kinderen en hun moeders.

Zoals u weet, worden de moeders zowel tijdens hun voorarrest als na hun veroordeling vastgehouden op de speciaal beveiligde TA in Zwolle waar zij zwaar te lijden hebben onder het strenge regime. Deze vrouwen zijn in 2022 verzwakt en getraumatiseerd teruggehaald uit de Koerdische detentiekampen waar de Nederlandse regering hen zonder geldige reden drie jaar aan hun lot had overgelaten. Aangekomen in Nederland werden hun kinderen meteen afgenomen, waarna de moeders hun kinderen nauwelijks nog te zien kregen. Op de TA zitten ze het overgrote deel van de dag alleen opgesloten in hun cel. Ze hebben alleen contact met een klein groepje soortgenoten en komen nauwelijks in het daglicht. Het strenge regime werkt afstompend en het verergert de trauma's die de vrouwen al hadden bij terugkeer uit Syrië.

Het TA systeem is ontworpen om de verspreiding van jihadistisch gedachtegoed onder gevangenen tegen te gaan. Iedereen die de vrouwen van nabij kent (zoals het personeel van de gevangenis) weet dat deze vrouwen al lang genezen zijn van hun jihadistische ideeën, en dat er van hen geen enkel gevaar te duchten valt. Detentie op de TA wordt in hun geval alleen gebruikt als extra strafmaatregel; iets dat mij door medewerkers van DJI is bevestigd. Dit is in strijd met de Nederlandse wet: artikel 2.3 van de Penitentiaire Beginselenwet stelt dat personen die veroordeeld zijn tot een vrijheidsstraf daarboven niet aan extra straffen onderworpen mogen worden.

Het onnodig zwaar straffen van de vrouwen draagt niet bij aan het herstel van hun vertrouwen in de Nederlandse rechtsstaat, en het werkt ook door op hun kinderen. Een onlangs gepubliceerd rapport van de Rijksuniversiteit Leiden concludeert dat zwaar straffen van ouders bijdraagt aan de overdracht van extremistische ideeën op de kinderen¹. In een brief aan de Kamer van 27 juni jongstleden schreef uw voorgangster: "Het onderzoek wijst uit dat repressieve (strafrechtelijke) maatregelen de intergenerationale overdracht van extremisme mogelijk in de hand kunnen werken. Boosheid speelt een belangrijke rol in de verhalen die extremistische ouders aan hun kinderen meegeven"².

In haar beleidsreactie schrijft zij verder: "Het is van belang om de mogelijk katalyserende werking van (repressieve) maatregelen op de intergenerationale overdracht van extremistisch gedachtegoed op

¹ Universiteit Leiden, maart 2024. De intergenerationale overdracht van extremisme. Rapport gemaakt in opdracht van de NCTV.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/06/27/tk-rapport-universiteit-leiden-over-intergenerationale-overdracht-van-extremistisch-gedachtegoed>

kinderen mee te nemen bij de uitvoering van maatregelen, zowel bij strafrechtelijke, bestuurlijke als casus specifieke maatregelen”.

Uit onze contacten met de vrouwen die nu nog vastzitten op de TA, merken wij dat er inderdaad sprake is van verbittering bij hun kinderen (voor een deel al in de puberleeftijd) omdat die niet begrijpen waarom hun moeder nog steeds gevangen zit, en al helemaal niet waarom dit moet gebeuren onder het repressieve en stigmatiserende regime van de TA.

Het lijkt mij dat het negatieve effect van het TA regime op de moeders en hun kinderen (naast het feit dat deze detentie onwettig is) alle reden is om de vrouwen in Zwolle zo snel mogelijk van de TA over te brengen naar de reguliere afdeling om daar het restant van hun straf uit te zitten. Zij kunnen zich dan ook voorbereiden op hun terugkeer in de maatschappij; iets waarop detentie ook gericht behoort te zijn (artikel 2.2 van de PBW)

Graag zou ik van u horen of u deze conclusie deelt, en of er intussen al voorbereidingen zijn getroffen om de vrouwen de rest van hun detentie onder normale omstandigheden te laten doorbrengen.

Met vriendelijke groet,

Ad Corten

Uitgeest